

Valkuilen van de DBA

Kunt u een VAR simpelweg vervangen door een goedgekeurde modelovereenkomst? Meestal niet. Zeker bij meerjarige samenwerking is het verstandig een andere oplossing te zoeken.

Per 1 mei aanstaande wordt de VAR afgeschaft en is het regime van de Wet DBA van toepassing. Na de eerdere storm van protesten, overigens niet vanuit de hoek van de zorg, lijkt deze te zijn gaan liggen en is er sprake van een zekere berusting. En waarom ook niet, in veel gevallen is er toch een door de Belastingdienst goedgekeurde overeenkomst voor de meeste zorgverleners? Op zich klopt dit, maar wat mij betreft wordt de waarde van deze overeenkomst schromelijk overschat.

BEPAAALDE TIJD

Als ik kijk naar de praktijk van alledag, dan is veruit het grootste deel van alle zzp'ers in de eerstelijnszorg werkzaam als een min of meer vaste medewerker in één of twee praktijken. Daarnaast zijn er de echte waarnemers, die van praktijk naar praktijk trekken, om daar de praktijkhouder tijdens zijn veelal korte afwezigheid, te vervangen. Voor deze, relatief kleine, groep kan de modelovereenkomst wellicht uitkomst bieden.

Het verschil tussen de twee groepen, medewerkers en waarnemers, is met name terug te brengen tot de duur van de arbeidsrelaties. De Belastingdienst lijkt

“Denk niet dat het wel los zal lopen”

langdurende arbeidsrelaties, langer dan een jaar met een maximum van twee jaar, te willen rekenen tot de categorie arbeidsovereenkomsten. De praktijkmedewerker is dan zo met de praktijk vereenzelvigd, dat van echte zelfstandigheid geen sprake meer kan zijn. Weliswaar kent de wet geen termijn waaruit deze

periode van één of twee jaar valt op te maken, maar deze wordt wel impliciet door de Belastingdienst gehanteerd.

Deze opvatting van de Belastingdienst is ook de reden dat de modelovereenkomsten praktijkmedewerking tandartsen alleen kunnen worden opgesteld voor bepaalde tijd en niet voor onbepaalde tijd. Materieel gezien is het verschil tussen bepaalde of onbepaalde tijd niet bijzonder groot. Een overeenkomst voor bepaalde tijd kan zonder opzegging stilzwijgend worden verlengd en een overeenkomst voor onbepaalde tijd kan na een jaar worden opgezegd. Toch was de niet bepaalde einddatum in de eerste versie van deze overeenkomst reden voor de Belastingdienst om deze niet als modelovereenkomst goed te keuren. Kennelijk is de impliciete mogelijkheid van continuïteit al voldoende om de overeenkomst voor onbepaalde tijd niet te accorderen.

LOPENDE CONTRACTEN

Wat betekent dit voor de lopende contracten met zzp'ers? In de transitieperiode van 1 mei dit jaar tot 1 mei volgend jaar zal dit, als de staatssecretaris woord houdt, geen consequenties hebben. Maar wat gebeurt er na deze periode? De nieuwe modelovereenkomst loopt dan inmiddels een jaar en kent misschien zelfs een voorgeschiedenis onder de VAR. Ik durf de stelling aan dat bij een samenwerking die langer dan 1 jaar duurt het oordeel van de fiscus mogelijk kan uitvallen richting een arbeidsovereenkomst.

ANDERE STRUIKELBLOKKEN

Naast het heikele punt van de duur van de overeenkomst zijn er nog andere onderdelen van de modelovereenkomst praktijkmedewerking voor tandartsen die voor problemen kunnen zorgen. Ik doel hierbij op eisen aan de zzp'er als het inrichten van de eigen administratie, het bepalen van de eigen werktijden en, misschien wel het belangrijkste punt, zich vrij kunnen laten vervangen. Deze eisen staan al jaren in overeenkomsten met zzp'ers en komen ook terug in de nieuwe modelovereenkomsten. Het zijn de pijlers waarop de zelfstandigheid van de opdrachtnemer is gebaseerd.

DOSSIER WET DBA

Op www.medischondernemen.nl vindt u in het dossier VAR/DBA een groot aantal artikelen over de inhoud van de nieuwe Wet DBA en de goedgekeurde modelcontracten (alleen toegankelijk voor leden).

Maar is het in de dagelijkse praktijk wel mogelijk om daadwerkelijk en materieel inhoud te geven aan deze eisen? De Belastingdienst zal net als in het pre-VAR-tijdperk weer gaan beoordelen of er conform de overeenkomst wordt gewerkt en of überhaupt aan de voorwaarden kan worden voldaan.

Het is mijns inziens dan ook geen optie om, zonder verdere afstemming met de Belastingdienst over de specifieke eigen situatie, te gaan werken met deze overeenkomst en te veronderstellen dat het niet zo'n vaart zal lopen. Zonder de zekerheid vooraf, ontstaat weer de aloude situatie dat de betrokkenen vooraf een inschatting moeten maken van de casus en de Belastingdienst achteraf, en met de kennis en wetenschap van dat moment, een oordeel kan geven. Slaagt de Belastingdienst er in om een dienstbetrekking aan te tonen, dan volgt naheffing met mogelijk boete en rente. De werknemersverzekeringen komen dan geheel voor rekening van de opdrachtgever, inmiddels de kennelijke werkgever. Het verhalen van de premies op de opdrachtnemer is niet mogelijk en een bepaling in de overeenkomst zelfs nietig. Afhankelijk van het aantal medewerkers in de praktijk en het aantal jaren dat de naheffing betreft, kan er sprake zijn van substantiële bedragen. Zelfs dermate substantieel, dat het de continuïteit van de praktijk in gevaar kan brengen.

ONZEKERHEID VOOR ZZP'ER

Maar de problemen zijn er niet alleen voor de praktijkhouder, ook de praktijkmedewerker blijft niet buiten schot. De grote mate van zekerheid omtrent het fiscale ondernemerschap is met de VAR komen te vervallen. Onder de DBA is het de inspecteur die jaarlijks bij het beoordelen van de aangifte bekijkt of er al dan niet sprake is van zelfstandig ondernemerschap. Vindt de inspecteur dat niet het geval, dan heeft dit verstrek-

kende gevolgen. Beroepskosten zijn plots niet meer aftrekbaar en ook de ondernemersaftrek komt te vervallen. Mogelijke investeringen uit eerdere jaren behoren dan weer tot het privé-vermogen en kan leiden tot desinvesteringsbijtelling. Mocht niet de inspecteur de fiscale status van ondernemer ter discussie stellen, dan bestaat nog de mogelijkheid dat dit een gevolg is van een onderzoek bij de praktijkhouder. Wordt bij dit onderzoek alsnog vastgesteld dat er sprake is van een dienstbetrekking, dan vervalt alsnog de status van zelfstandig ondernemer voor de inkomstenbelasting.

CONCLUSIE

Voor de praktijkhouder en de praktijkmedewerker die met elkaar gaan samenwerken op basis van één van de modelovereenkomsten breken onzekere tijden aan. Gezien deze ongewisheid, de omvang van de mogelijke schade en de duur van het bestaan van de onduidelijkheid, raad ik partijen af om bij een meerjarige verbintenis gebruik te maken van deze overeenkomst. Er zijn alternatieven, die misschien niet alle huidige voordelen, maar wel duidelijkheid bieden. Denk aan een dienstverband, payrollrolling of een variantmaatschap; elk met zijn eigen mogelijkheden en beperkingen. Wat u ook doet of waarvoor u kiest, neem de tijd, verdiep u in de materie en denk niet dat het wel los zal lopen. De gevolgen kunnen verstrekkend zijn.

RICHARD MASTWIJK, VAN HELDER

10 Mei workshop over Wet DBA

Op 10 mei verzorgt Richard Mastwijk een workshop over de Wet DBA en wat u kunt doen in uw praktijk. Kijk op www.moacademie.nl voor meer informatie.